

Prace naukowo-badawcze prowadzone w 2020 roku na Wydziale Nauk Humanistycznych i Społecznych

1. Internatowe Uniwersytety Ludowe w Polskiej Myśli i praktyce pedagogicznej w XX i XXI stuleciu

Celem naukowym projektowanej pracy badawczej jest ukazanie pełnego obrazu historii polskich uniwersytetów ludowych. Autor planuje opracowanie dziejów tych placówek, które w dotychczasowej literaturze przedmiotu były pomijane (np. uniwersytety ludowe osadników wojskowych, ruchu narodowego czy mniejszości narodowych) albo marginalizowane (np. diecezjalne katolickie uniwersytety ludowe) a także reinterpretację ocen, dotyczących uniwersytetów ludowych ruchu ludowego (w całym stuleciu ich funkcjonowania), organizacji młodzieżowych (w czasach PRL-u) czy placówek związanych z kręgami sanacyjnymi (w latach 30. XX wieku).

Współcześnie idee uniwersytetów ludowych zdają się odżywać. Świadczy o tym finalizowanie w kręgach rządowych prac nad „Narodowym Programem Wsparcia Rozwoju Uniwersytetów Ludowych na lata 2021-2030”. Według jego założeń w perspektywie najbliższej dekady powinno dojść do powstania przynajmniej kilkudziesięciu nowych placówek oświatowych tego typu. Przeprowadzone w ramach projektu badania umożliwią nowotworzonym uniwersytetom ludowym zakotwiczenie podejmowanej działalności w przeszłości, w tradycji polskich uniwersytetów ludowych oraz ich pracy edukacyjnej i opiekuńczo-wychowawczej na wsi.

Ważną przesłanką do podjęcia problematyki jest dobre rozpoznanie autora w dotychczasowym stanie badań, a także kilka własnych opracowań badawczych, dotyczących zbliżonej tematyki (np. dziejów szwedzkich uniwersytetów ludowych i początków recepcji idei uniwersytetów ludowych na ziemiach polskich w okresie zaborów). Tak więc jako jeden z celów podjęcia badań można by wskazać chęć kontynuowania własnych zainteresowań badawczych uniwersytetami ludowymi oraz tradycjami i współczesną działalnością oświatową na obszarach wiejskich.

2. Broń jądrowa oraz jej znaczenie w polityce międzynarodowej w doktrynie Kościoła katolickiego

Celem naukowym niniejszej pracy jest analiza katolickiej nauki społecznej w aspekcie broni jądrowej jako formy myśli politycznej oraz ocena jej oddziaływania na współczesne społeczeństwa. Problem ten należy podjąć ze względu na dwa kluczowe fakty:

a) broń jądrowa ciągle pozostaje bronią o charakterze strategicznym, której polityczne oddziaływanie jest trwałe.

b) w roku 2019 pojawiły symptomy, które pozwalają postawić hipotezę, że Kościół katolicki planuje dokonać zmian w swojej doktrynie społecznej w kierunku całkowitego wykluczenia moralnej akceptacji dla użycia broni jądrowej.

3. Rekonstrukcja wybranych teorii stosunków międzynarodowych jako podstawy poznawania i przekształcania procesów międzynarodowych

Celem naukowym pracy jest:

po pierwsze analiza wybranych teorii stosunków międzynarodowych: globalistycznych, krytycznych, postkolonialnych;

po drugie na tej podstawie wypracowanie nowej syntezy, zrekonstruowanej teorii.

po trzecie analizę wybranych filozofii nauki i nauk społecznych.

Ostatnim celem jest weryfikacja teorii metodą *case studies*. Analiza przypadku dotyczyć będzie kształtu (treści i formy) wyłaniającego się porządku międzynarodowego z istotną rolą Chińskiej Republiki Ludowej jako nowego centrum globalizacji.

4. Myślenie komputacyjne u dzieci w wieku szkolnym i przedszkolnym oraz jego edukacyjne wsparcie przy wykorzystaniu montessoriańskiego i hybrydowego środowiska dydaktycznego

Główny cel naukowy pracy odnosi się do zaprojektowania ścieżki edukacyjnej dla wspierania rozwoju myślenia komputacyjnego dzieci w wieku przedszkolnym (pięcio- i sześciolletnich) oraz wczesnoszkolnym. W tym zakresie realizować będziemy zadanie projektowania edukacyjnego. Głównemu celowi pracy podporządkowany został cel szczegółowy, związany z badaniem efektywności opracowanej ścieżki edukacyjnej na drodze eksperymentu pedagogicznego. Postawione cele badawcze mieszczą się w kierunkach badań pedagogicznych i nawiązują do zadania pedagogiki jako dyscypliny naukowej w zakresie wspierania rozwoju uczestników procesów edukacyjnych.

5. Tradycyjne i nowe media a polityka informacyjna państwa w demokratycznym systemie politycznym. Państwo polskie wobec wyzwań w tym obszarze na przykładach polityki informacyjnej wobec Rosji, Białorusi, Litwy i Ukrainy

Podstawowym problemem stawianym w pracy jest próba oceny głównych kierunków polityki informacyjnej Polski realizowanej w obszarze jej interesów państwowych, a związanych z oddziaływaniem propaństwowym zarówno na krajową opinię publiczną, jak i na otoczenie zewnętrzne. Jako początek cezury czasową wyznacza 1989 r. Ważnym dla pracy jest uwzględnienie stanu mediów, w tym nowych i tradycyjnych, regulacji i zasad prawnych oraz instytucji za tę politykę informacyjną odpowiedzialnych. W proponowanej analizie podstawowe znaczenie przyznane zostanie polityce informacyjnej państwa polskiego wobec byłych, obecnych i możliwych w przyszłości wyzwań w tym zakresie w odniesieniu do Rosji, Białorusi, Litwy i Ukrainy. Oczywiście założyć należy różnice w sytuacji wewnętrznej, położeniu międzynarodowemu, sojuszach i polityce zagranicznej tych krajów, oraz stosunku wymienionych państw do Polski i jej sojuszników. Dotyczy to zarówno obustronnych narracji odnośnie wielu pól - polityki historycznej, ocen sytuacji wewnętrznej, gospodarczej, politycznej, czy społecznej, doktryn państwowych, polityki względem mniejszości narodowych, czy wreszcie samej oceny ich stosunku do Polski. Analizie poddane zostaną także metody przeciwdziałania niekorzystnej polityce informacyjnej ze strony wymienionych państw

wobec Polski. Proponowany temat badawczy ma charakter interdyscyplinarny, wspomniane kwestie pilnie wymagają lepszego rozeznania co do ich wpływu na funkcjonowanie i bezpieczeństwo współczesnych struktur państwa polskiego, oraz co ma kluczowe znaczenie, mogą przyczynić się do pełniejszej analizy nastrojów i postaw społeczeństwa.

W tym miejscu można, na jednym konkretnym przykładzie, uzasadnić sensowność proponowanych w planowanej pracy rozważań. Jako przykład wskażę działania związane z polityką informacyjną odnośnie Polonii, a uściślając ten wątek, odnosi się on do sytuacji Polaków zamieszkałych na Ukrainie. Podtrzymywanie relacji z Polonią, wspieranie jej tożsamości narodowej, są podstawą uznania, że w tym zakresie państwo polskie spełnia swoje zadanie. Przed 2004 r. Polacy na Ukrainie nie mieli zbyt wielu możliwości artykułowania, otwartego sygnalizowania własnych interesów. Organizacje polonijne, w tym Związek Polaków na Ukrainie nie miały praktycznie od drugiej wojny światowej własnych periodyków, radia, czy telewizji. Zmieniło się to znacząco po Pomarańczowej Rewolucji w 2004 r., kiedy ożywiły się organizacje polskie na Ukrainie, także te działające w skali lokalnej. Powstały i rozwinęły się polskie media, prasa, radio, telewizja, oraz założono liczne strony internetowe w języku polskim. Ważną kwestią jest aktywne finansowe wsparcie ich przez stronę polską, [nie ukraińską]. Fundusze pochodzą np. z Fundacji na Rzecz Rozwoju Demokracji [dotowanej przez polski MSZ], lub z polskiego Senatu, co nie zawsze odpowiada stronie ukraińskiej. Tematyka tych mediów jest różnorodna, ale co naturalne, dominują sprawy Polaków na Ukrainie, polityka władz ukraińskich wobec tej społeczności, sprawy organizacji polonijnych, ich związki z Polską, tematyka historyczna, Kościół, poruszane są sprawy lokalne i krajowe. Pośród tytułów prasowych mających swoje strony internetowe można wymienić: „Kurier Galicyjski”[Lwów], „Słowo Polskie”, [Ziemia Lwowska - Winnica], „Monitor Polski”{Łuck}, „Dziennik Polski”[Kijów], „Polonia Charkowa”, „Nasze Drogi”[Czasopismo Federacji Organizacji Polskich na Ukrainie]. Wspieranie aktywności Polonii na Ukrainie pomaga w podtrzymywaniu jej związków z Polską, stanowi istotny wkład promowanie polskich interesów w tym państwie. Ta polityka jest możliwa tylko dzięki demokratycznym zmianom na Ukrainie i choć jest akceptowana przez władze w Kijowie, to nie budzi ich entuzjazmu. Podobna polityka w takim jak wspomniany zakresie nie jest możliwa na Białorusi i w Rosji, ta ostatnia zresztą prowadzi z Polską otwartą wojnę informacyjną. Warto różne aspekty tej wojny bardziej szczegółowo ocenić, temu między innymi miała by służyć proponowana praca badawcza.

6. Psychologiczne i społeczne skutki zagrożenia COVID 19 wśród polskich nauczycieli akademickich

Przeprowadzone rozważania umożliwiły sformułowanie następujących problemów badawczych :

1. Jaki jest subiektywny poziom produktywności nauczycieli pod względem wykorzystania nowych technologii, w sytuacji konieczności nauki zdalnej? Prowadzone rozważania i planowana procedura badawcza wymaga zastosowania określonych wskaźników tj.

- Częstotliwość wchodzenia na platformy edukacyjne,
- Możliwość korzystania ze zróżnicowanych platform edukacyjnych,
- Możliwość korzystania ze zróżnicowanych aplikacji w celu realizacji celów, dydaktycznych, w ramach poszczególnych platform,

- Postawa wobec uczenia zdalnego i konieczności uczenia się w nowej sytuacji,

2. Jak zmienił się poziom jakości życia zawodowego nauczycieli akademickich?

Zgodnie z przeprowadzonymi rozważaniami teoretycznymi weryfikacja poziomu jakości życia zostanie przeprowadzona przy pomocy następujących wskaźników.

- Relacje z kolegami,
- Relacje z przełożonymi,
- Poczucie bezpieczeństwa,
- Poczucie osobistej użyteczności,
- Doświadczanie uznania za osiągnięcia,
- Możliwości doskonalenia swoich kompetencji.

3. Jak aktualnie kształtuje się poziom doświadczanego dobrostanu psychicznego nauczycieli akademickich ?

Aby uzyskać odpowiedź na tak sformułowany problem badawczy dokonując operacjonalizacji pomiaru częściowo wykorzystano przytoczony wcześniej model Ryffa (Ryff, Singer, 1996).

- Relacje z innymi,
- Stosunek do świata,
- Poczucie sensu wykonywanej pracy,
- Wartości życiowe,
- Cele życiowe,
- Równowaga emocjonalna,
- Rozwój personalny.

4. Czy istnieje zależność między stopniem wykorzystywania nowych technologii przez nauczycieli akademickich (oszacowanym na podstawie samooceny), a jakością życia zawodowego i dobrostanem psychicznym?

5. Jak kształtuje się relacja jakości życia zawodowego nauczycieli akademickich w stosunku do poziomu doświadczanego dobrostanu?

7. Kształcenie ustawiczne, rozwój zawodowy i badanie kompetencji byłych żołnierzy zawodowych

Autorzy stawiają cztery główne cele naukowe pracy:

1. Poznanie kompetencji zawodowych byłych żołnierzy zawodowych i możliwości ich wykorzystania przez współczesny rynek pracy.
2. Określenie ścieżki kształcenia ustawicznego w celu dalszego rozwoju zawodowego byłych żołnierzy zawodowych.
3. Rozpoznanie potrzeb w zakresie szkoleń dla wdrożenia byłych żołnierzy zawodowych na współczesny rynek pracy.
4. Rozpoznanie przyczyn odejścia ze służby wojskowej.

Określenie kompetencji byłych żołnierzy zawodowych, którzy znaleźli lub są w trakcie szukania swojego miejsca na współczesnym rynku pracy ma sprawdzić, kompetencje które nabyli w wojsku mogą ich predestynować do wielu stanowisk na współczesnym rynku pracy.

Osoby, które kończą służbę wojskową, są często w wieku produktywnym i należy je zachęcić do dzielenia się swoimi doświadczeniami z rynkiem pracy, potwierdzać ich użyteczność jako ekspertów cywilnych, specjalistów itp.

Badanie ma odpowiedzieć na pytanie: czy specyficzne kompetencje nabywane w przebiegu służby wojskowej pozwalają byłym żołnierzom na ponowne wejście na rynek pracy oraz w jakim zakresie byli żołnierze są atrakcyjnymi kandydatami na rynku pracy?

Chcemy przeanalizować opinie osób współpracujących i zatrudniających byłych żołnierzy zawodowych w celu oceny, czy wcześniejsza służba w strukturach militarnych, zorganizowanych, pionowych, opartych na etatach jest przeszkodą czy też pomocą po przeniesieniu się do pracy wymagającej dużej samodzielności, samoorganizacji i pracy w zmiennych warunkach, gdzie byli żołnierze stają się kreatorami własnej drogi zawodowej.

8. Samoocena i klarowność Ja a dynamika zmiany tożsamości grupowej, fuzji z grupą oraz cech przywódczych w przebiegu kształcenia żołnierzy zawodowych na przykładzie studentów Akademii Marynarki Wojennej

Rozwój kompetencji psychologicznych i cech przywódczych powinien być stałym elementem kształcenia kandydatów na żołnierzy zawodowych.

Odporność psychiczna, radzenie sobie w sytuacjach trudnych oraz skuteczność działania zależą nie tylko od stałych zmiennych osobowościowych, ale mogą być kształtowane i rozwijane poprzez odpowiednio metodycznie przygotowane zajęcia dydaktyczne oraz dzięki wprowadzaniu odpowiednich treści do programu szkoleniowego kandydatów na żołnierzy.

Celem naukowym podejmowanej pracy badawczej jest poznanie zależności pomiędzy stałymi zmiennymi osobowościowymi i sposobami kształcenia kandydatów na żołnierzy zawodowych a samooceną, klarownością i stabilnością JA, tożsamością grupową, fuzją z grupą, cechami przywódczymi i skutecznością działania.

Zamierzone wnioski z badania powinny udzielić odpowiedzi na pytanie: W jaki sposób rozszerzyć ofertę edukacyjną kierowaną do kandydatów na żołnierzy zawodowych, aby skutecznie zwiększyć ich kompetencje psychologiczne, istotne z uwagi na realizację zadań wojskowych.

9. Stereotypy i uprzedzenia żołnierzy zawodowych i kandydatów na żołnierzy zawodowych i ich wpływ na komunikację międzygrupową

Siły Zbrojne RP biorą udział w procesach stabilizacji sytuacji międzynarodowej, operacjach reagowania kryzysowego i operacjach humanitarnych. Współtworzą system bezpieczeństwa Unii Europejskiej, działają w ramach struktur NATO. Oznacza to coraz częstsze funkcjonowanie w środowiskach wielokulturowych i pociąga za sobą różnego rodzaju wyzwania. Jednym z istotniejszych jest kwestia skutecznej komunikacji w ramach międzynarodowych środowisk. Wpływ na nią mają bez wątpienia relacje między grupami, które z kolei w znacznej mierze kształtowane są przez uogólnienia będące wynikiem postrzegania poszczególnych jednostek czy grup. W ramach tych uogólnień kształtuje się obraz grup narodowych, pojawiają się stereotypy i uprzedzenia. Stanowią one istotny problem w funkcjonowaniu grup, wpływają na relacje między jednostkami, skuteczność komunikacji i działań.

Badania mają dostarczyć wiedzy na temat wpływu stereotypów i uprzedzeń funkcjonujących wśród żołnierzy zawodowych i kandydatów na żołnierzy na komunikację i relacje w grupach wielokulturowych. Dadzą one szanse na sformułowanie wniosków dotyczących potrzeb w zakresie szkolenia i kształcenia żołnierzy oraz kandydatów na żołnierzy w zakresie działań w operacjach międzynarodowych, w szczególności zaś funkcjonowania w środowisku wielokulturowym i komunikacji wielokulturowej. Przygotowanie takie może przyczynić się do zwiększenia efektywności współpracy w ramach operacji międzynarodowych i polepszyć ich jakość.